

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอธิบายความหมายเกี่ยวกับ "ความเป็นมืออาชีพของนักข่าว" นั้น โดยพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นนักข่าวในสื่อใด ๆ ยังไม่มีการอธิบายหรือกล่าวถึงเรื่องนี้โดยเฉพาะเจาะจงลงไปหรือเป็นระบบ ดังนั้นเพื่อให้ผู้วิจัยมีกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ จึงต้องรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี รวมไปถึงงานวิจัยต่าง ๆ ในหลายแง่มุมก่อนในขั้นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การอธิบายความหมายของความเป็นมืออาชีพชัดเจนขึ้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวคิดพื้นฐานทางด้านสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องใน 3 แนวคิดก่อน คือ

1. แนวคิดเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนต่อสังคม
2. แนวคิดเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของข่าวและคุณค่าของข่าว ซึ่งจะกล่าวถึงคุณภาพและคุณค่าของข่าวโทรทัศน์เป็นหลัก

และเมื่อได้ทราบถึงสิ่งที่เป็นหลักพื้นฐานของผู้ที่ประกอบอาชีพสื่อมวลชนแล้ว ต่อไปจึงเป็นการอธิบายแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า "มืออาชีพ" (Professional, Professionally) ทั้งที่เป็นแนวคิดกว้าง ๆ และแนวคิดที่ขยายลงในส่วนของสื่อสารมวลชนและนักข่าวต่อไป คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับคำว่า "มืออาชีพ"
2. แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ของสื่อมวลชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติและความรักในวิชาชีพของนักข่าว (Professionalism)
4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักข่าว
5. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่นักข่าวพึงมี แบ่งเป็นทักษะสำหรับนักข่าวโดยทั่วไป และทักษะสำหรับนักข่าวโทรทัศน์

แนวคิดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อมวลชน

Daniel C. Hallin (1996) กล่าวว่า พื้นฐานหลักของงานสื่อสารมวลชน คือการตระหนักถึงว่า บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมของตนนั้นเป็นอย่างไร และประกอบอาชีพโดยยึดถือหน้าที่เหล่านั้นเป็นแนวทาง ถึงแม้จะถูกคุกคามจากอิทธิพลและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคุกคามจากการเมืองจากเศรษฐกิจหรือแม้กระทั่งวัฒนธรรม สื่อมวลชนก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนในลักษณะของมืออาชีพ คือ "ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ" เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมของสาธารณชน ไม่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อกลุ่มผลประโยชน์หรือเพื่อเงิน

ดังนั้น ก่อนที่จะบอกได้ว่า นักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพเป็นอย่างไร แนวคิดพื้นฐานประการแรกที่นักข่าวหรือสื่อมวลชนไม่ว่าในแขนงใดๆ ต้องทราบ ก็คือ "สื่อมวลชนมีหน้าที่ความรับผิดชอบอะไรบ้างต่อสังคม" Denis Mcquail กล่าวไว้ในหนังสือ Mass Communication theory (1994) ได้สรุปความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ "อันพึงประสงค์" ของสื่อมวลชนต่อสังคมไว้ 5 ประการ คือ

1. การให้ข่าวสาร (Information) ได้แก่
 - 1.1 การให้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ในสังคมและในโลก
 - 1.2 บอกให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของอำนาจ
 - 1.3 ช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัว และความก้าวหน้า
2. การประสานสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่
 - 2.1 อธิบายให้ความหมายและวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความหมายของเหตุการณ์และข่าวสาร
 - 2.2 ให้ความสนับสนุนแก่อำนาจและบรรทัดฐานที่สังคมยอมรับ
 - 2.3 ก่อให้เกิดกระบวนการสังคมนิยม (Socialization)
 - 2.4 ประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน
 - 2.5 สร้างความนิยมยอมรับร่วมใจ (Consensus)
 - 2.6 จัดระเบียบก่อนหลังและชี้แจงถึงความสำคัญของสถานภาพทางสังคม

3. ความต่อเนื่อง (Continuity) ได้แก่
 - 3.1 แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมหลักยอมรับวัฒนธรรม และพัฒนาการของวัฒนธรรมใหม่
 - 3.2 รักษาค่านิยมพื้นฐานของคนทั่วไป (Commonality of values)
4. ความบันเทิง (Entertainment) ได้แก่
 - 4.1 ให้ความสนุกสนานและการพักผ่อน
 - 4.2 ลดความตึงเครียดทางสังคม
5. ระดมสรรพกำลัง (Mobilization) ได้แก่
 - 5.1 รณรงค์ด้านการเมือง สงคราม
 - 5.2 การพัฒนาเศรษฐกิจ การทำงาน เรื่องของศาสนาเพื่อวัตถุประสงค์ของส่วนรวม

ซึ่งแนวคิดของ Mcquail เป็นการอธิบายในระดับมหภาค ดังนั้นเพื่อให้มองเห็นในส่วน
ของนักข่าวชัดเจนขึ้น ฉอาน วุฒิกรรมรักษา (2536) จึงได้สรุปบทบาทหน้าที่ของนัก
ข่าวแบบเจาะจงลงไป คือ

1. บทบาทของการเป็นผู้ควบคุมการไหลของข่าวสาร
2. บทบาทของการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร
3. บทบาทของการเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
4. บทบาทของการเป็นผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์
5. บทบาทของการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างมติสาธารณะที่ก่อให้เกิด
การเปลี่ยนแปลง
6. บทบาทของการเป็นเวทีอภิปรายความคิด โดยเฉพาะในกรณีที่สังคมเกิดความขัด
แย้งหรือสับสน ซึ่งเป็นการให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยเสรี ทำความเข้าใจในความเป็นจริง
ของเหตุการณ์ รวมไปถึงกระตุ้นให้มีการเสนอหนทางแก้ไขในกรณีที่เป็นปัญหาด้วย

อนึ่ง ในเรื่องของบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนนั้น จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับแต่ละสังคม สิ่งที่มีคุณค่าในสังคมหนึ่ง อาจเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับในอีกสังคม เช่น ระบบเศรษฐกิจแบบใดเป็นที่ยอมรับ หรือค่านิยมใดเป็นที่พึงปรารถนา ดังนั้นการใช้แนวคิด บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนมาเป็นกรอบในการศึกษาจะต้องพิจารณา จากบริบททางสังคมและจริยธรรมควบคู่ไปด้วย

แนวคิดเรื่องจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

สุภา ศิริมานนท์ ,2528 ได้เสนอหลักจริยธรรมในการเสนอข่าวไว้ดังนี้

1. หลักว่าด้วย"ความจริงที่แท้" ประชาชนจะคาดหวังว่านักข่าวจะต้องเสนอข่าวที่ หมดจด ครบถ้วน ไม่ลำเอียง ไม่ว่าจะเป็แงใดของข่าว นักข่าวต้องไม่สอดแทรกทัศน ส่วน ตัวหรือความรักความชังใดๆ เข้าไปในข่าวนั้นๆ ซึ่งลักษณะของความจริงแท้ที่ว่านั้นอยู่ 5 ประการคือ

1.1 ความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด หากข่าวที่นำเสนอเป็นเหตุกาณ์ของ 2 ฝ่าย หรือหลาย ฝ่าย นักข่าวต้องนำเสนอข่าวของทุกฝ่ายให้หมดและให้สมดุล

1.2 ความปราศจากข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ การที่นักข่าวมีส่วนอยู่ในองค์กร หรือหน่วยงานใดๆ ย่อมเป็นไปได้ที่เมื่อนักข่าวต้องทำข่าวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของ องค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ นักข่าวมักจะถูกสงสัยในทันทีว่า ทำข่าวเอนเอียงไปยังองค์กร ของตน หรือแม้กระทั่งการทำข่าวที่ไม่ใช่องค์กรของตน ก็มีความเป็นไปได้ที่นักข่าวจะถูก สงสัยว่าทำข่าวโจมตีหน่วยงานตรงข้ามได้ ดังนั้นนักข่าวจึงต้องระมัดระวังในการนำเสนอ ข่าวในด้านนี้เป็นอย่างสูง

1.3 การให้โอกาสในการปฏิเสธข้อกล่าวหาแก่แหล่งข่าวที่ถูกกล่าวหา

1.4 การละเว้นความลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิด เสนอข่าวที่เข้าข้างคนรู้จัก หรือผู้ที่คลุก คลืออยู่ด้วยเสมอ

1.5 การละเว้นจากความเคียดแค้นพยาบาท ไม่เสนอข่าวโจมตีบุคคลหนึ่งๆ เนื่อง เพราะนักข่าวนั้น มีข้อพิพาทหรือขัดแย้งไม่ลงรอยกันเป็นการส่วนตัว

2. หลักว่าด้วย"ความเป็นสัตย์จริง" ชาวไมโซเนียาย ไมโซภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง การนำเสนอข่าวที่ดึงดูดใจผู้ชม คือการเสนอข่าวที่มีพื้นฐานบนความเป็นจริง การนำเสนอที่มุ่งเน้นการสร้างความตื่นเต้นราวปาฏิหาริย์ หรือนอกลู่อกทาง ย่อมนำความเสื่อมเสียมาสู่นักข่าว

3. หลักว่าด้วย"การไม่คัดลอกเรื่องของคนอื่นและที่ก๊อปปี้ว่าเป็นของตัวเอง" นักข่าวใช้ข้อมูลจากนักข่าวคนอื่นเป็นเบาะแสในการทำข่าวได้ แต่นักข่าวคัดลอกข่าวของนักข่าวคนอื่นมาไม่ได้ การคัดลอกนี้หมายถึงการนำเนื้อหาสาระของข่าว ไม่ว่าจะเฉพาะประเด็นสำคัญหรือลอกมาคำต่อคำ แล้วนำมาใส่ชื่อตัวเองไว้ เป็นการผิดหลักจริยธรรมของนักข่าวอย่างร้ายแรง

4. หลักว่าด้วย "ความบังควรและไม่บังควรซึ่งมนุษย์พึงปฏิบัติต่อมนุษย์" เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังหลักๆ 3 ประการคือ

4.1 การมีอคติต่อคนที่ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา ถ้าบุคคลเหล่านั้นกระทำผิด สิ่งที่ข่าวนำเสนอต้องอยู่เฉพาะตัวผู้กระทำผิด ห้ามมิให้กระทบต่อเชื้อชาติของเขา

4.2 การมีอคติต่อคนต่างศาสนา ไม่ว่าจะข่าวที่นำเสนอหรือบุคคลที่อยู่ในข่าวจะนับถือศาสนาเดียวกับตัวนักข่าวหรือคนส่วนใหญ่หรือไม่ ข่าวที่นำเสนอต้องให้ความเคารพต่อศาสนานั้นอย่างเท่าเทียมกัน ห้ามดูหมิ่น ถากถางความเชื่อทางศาสนาของคนเหล่านั้น และในการนำเสนอต้องนำเสนอถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาต่างๆ อย่างถูกต้อง เช่น พิธีกรรม สมณศักดิ์

4.3 ไม่ว่าจะทำข่าวใดๆ ก็ตาม นักข่าวต้องไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคาย รุนแรง กับผู้ที่ตกเป็นข่าว หรือกับเนื้อหาของข่าวนั้นๆ

สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้ประกาศจริยธรรมขึ้นเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2510 โดยกำหนดหลักจริยธรรมของนักข่าวไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ ได้แก่ความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบัน ประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังค์ ตรงกับหลักพุทธศาสนา คือ "กิจญาณ"

2.ความมีเสรีภาพ ได้แก่ความมีเสรีภาพที่มีความรับผิดชอบกำกับ ตรงกับหลักพุทธศาสนา คือ “ปวารณา หรือธรรมาริปไตย”

3.ความเป็นไท ได้แก่ การไม่ตกเป็นทาสของใครทั้งทางกายและจิตใจ โดยอามิสสินจ้าง ตรงกับหลักพุทธศาสนา คือ “การไม่ตกเป็นทาสของอกุศลมูล”

4.ความจริงใจ ไม่มีเจตนาบิดเบือนข้อเท็จจริง ผิดพลาดในเรื่องใด ต้องรับฟังและแก้ไข ตรงกับหลักพุทธศาสนาว่าด้วย “สังขะ”

5.ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ความไม่ลำเอียง ไม่เข้าใครออกใคร ตรงกับหลักพุทธศาสนาที่ว่า “ไม่มีฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะรัก), โทสาคติ (ลำเอียงเพราะชัง), ภยาคติ (ลำเอียงเพราะกลัว) โมหาคติ(ลำเอียงเพราะหลง)”

6.ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ปฏิบัติตัวอย่างดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่มีความสำคัญต่อส่วนรวม ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สุปฏิปัตติ”

7.ความมีมรรยาท ไม่ใช่ภาษาที่หยาบโลน ลามกอนาจาร ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “อาจารย์สมบัติ”

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2519 ได้กำหนดหลักจริยธรรมสำหรับนักข่าวไว้ 6 ประการดังนี้

- 1.จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
- 2.จักต้องให้ประชาชนทราบเฉพาะข่าวที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใดๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงกับความเป็นจริงต้องรีบจัดการให้ถูกต้องโดยไว
- 3.ในการจะให้ได้ข่าว ภาพ หรือเอกสารใดๆ มาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าว จักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์เท่านั้น
- 4.จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
- 5.จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยมุ่งหวังสาธารณะประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือหมู่คณะคดๆไม่ชอบธรรม
- 6.จักต้องไม่กระทำการที่บั่นทอนเกียรติหรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

แนวคิดเรื่องคุณภาพของข่าวและคุณค่าของข่าว

เป้าหมายสำคัญที่สุดในการทำงานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพนักข่าว ก็คือการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและมีคุณค่าไปยังประชาชน ดังนั้นนักข่าวโทรทัศน์ที่มีความเป็นมืออาชีพจะต้องรู้อยู่เสมอว่า "ข่าวที่มีคุณภาพและมีคุณค่านั้นเป็นอย่างไร" ซึ่งในการพิจารณาถึงคุณภาพของข่าวนั้น Bruce Garrison (1992) ให้พิจารณาว่าข่าวนั้นเป็นเรื่อง

1. ทันทต่อเหตุการณ์
2. ใกล้ชิดกับตัวผู้รับสาร
3. มีความเด่นดัง เช่น เรื่องของผู้มีชื่อเสียง
4. มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคม
5. เป็นเรื่องเหลือเชื่อ รอคการพิสดาร
6. อุบัติภัยที่มีผลต่อชีวิตและทรัพย์สิน
7. ความขัดแย้งของบุคคลหรือกลุ่มคนต่างๆ
8. การประชันขันแข่ง เช่น การเลือกตั้ง กีฬา
9. ปราบกฏการฉ้อราษฎร์
10. การค้นพบสิ่งใหม่ๆ
11. ความลึกลับซับซ้อนของเหตุการณ์ที่นำไปสู่ความสงสัยอยากรู้ข้อเท็จจริง
12. ความแตกต่างระหว่างเพศ เพราะทุกคนจะมีความสนใจในเรื่องนี้อยู่ลึกๆ

ดร.ณิ นีร์ญรักษ์ (2537) ได้แยกแยะถึงข่าวที่มีคุณค่าไว้ 4 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. ข่าวจะต้องมีความถูกต้อง ทุก ๆ สิ่งทีปรากฏในข่าวต้องอยู่บนข้อเท็จจริง นับตั้งแต่ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ วันที่ เวลา อายุ ฯลฯ ไปจนถึงเนื้อความ และความถูกต้องในวิธีการเสาะหารวบรวมและประกอบเนื้อหาเข้าด้วยกันด้วย

ความถูกต้องยังกินความไปถึงประเด็นในการนำเสนอข่าวด้วย ประเด็นสำคัญของเรื่องราวต้องถูกนำเสนอ และไม่ถูกบิดเบือนหรือยกประเด็นอื่น ๆ มาเสนอแทนเพื่อให้ผู้รับได้ข่าวสารที่เป็นจริง

2. ข่าวต้องมีความสมดุล ข่าวที่มีความสมดุล หมายถึง การเลือก การจัดรวบรวมข้อเท็จจริงเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์ทุกแง่มุม ไม่มีส่วนใดขาดหายไปหรือเกินมาโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้เนื้อหาที่ถูกนำเสนอมีความสัมพันธ์กันในทุกส่วนและผู้รับได้ทำข่าวเข้าใจเรื่องราวเป็นอย่างดี ไม่ใช่ัว้เขา

3. ข่าวต้องมีความเป็นกลาง การรายงานข่าวต้องปราศจากอคติและความลำเอียง ทั้งนี้การรายงานข่าวในปัจจุบันเป็นการรายงานข่าวแบบอธิบายความข่าว ซึ่งต้องอาศัยความสามารถของนักข่าวในการอธิบายให้ผู้รับสารเข้าใจสถานการณ์และภูมิหลังของเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งการอธิบายข่าวมักจะมีความคิดเห็นของนักข่าวแทรกอยู่ ดังนั้นการเสนอข่าวลักษณะนี้ต้องยึดหลักความตรงไปตรงมาเป็นสำคัญ เพื่อไม่ให้ชักชวนให้เกิดความลำเอียงได้

4. ข่าวต้องมีความกะทัดรัดและชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่กำกวมมีการจัดลำดับเนื้อหาการนำเสนออย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกันต้องน่าสนใจและชวนติดตาม

5. ข่าวต้องมีความสดใหม่ ต้นเหตุการณ์ ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น หรือก่อนหน้านั้นเล็กน้อยเท่านั้น ยังรวมถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นนานแล้วแต่มีผลต่อสถานการณ์ปัจจุบันด้วย

ถาวร บุญปวัฒน์ (2538) กล่าวว่า ในการจะพิจารณาว่าข่าวที่มีลักษณะครบทั้ง 5 ประการนี้ ยังนำมาสรุปว่าเป็นข่าวที่มีคุณค่าไม่ได้ในทันที เพราะคุณค่าของข่าวของแต่ละสื่อจะแตกต่างกันไปตามชนิดของสื่อด้วย หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ต่างมีข่าวที่มีคุณค่าของตน ทั้งการพิจารณาว่าสื่อมวลชนในประเทศไทยให้คุณค่าแก่ข่าวได้นั้น สามารถพิจารณาได้จาก

1. นโยบายของสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ตลาด (Popular Newspaper) จะให้คุณค่ากับข่าวเบา (Soft news) หรือข่าวหนัก (Hard news) ที่อยู่ในความสนใจเท่านั้นแต่หนังสือพิมพ์คุณภาพ (Quality Newspaper) อาจมุ่งไปที่ข่าวหนักเกือบทุกข่าว หรือสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งจะให้คุณค่ากับข่าวเกษตร ขณะที่อีกสถานี ข่าวเกษตรอาจไม่เคยถูกนำเสนอเลยก็ได้

2. ความต้องการของผู้รับ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ มักจะเป็นผู้ที่สนใจในเรื่องนี้เป็นหลัก ข่าวสังคมอาจไม่ใช่ข่าวที่มีคุณค่าสำหรับพวกเขา นัก หรือข่าวโทรทัศน์บางสถานี มุ่งให้คุณค่ากับข่าวอาชญากรรมที่เสนอภาพความรุนแรง เพื่อตอบสนองผู้ชมในระดับล่างที่ชอบดูภาพเหล่านี้

3. การควบคุมการเสนอข่าว ทั้งจากเจ้าของสื่อ ผู้บางผู้เป็นผู้ให้สัมปทานหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ ต่างควบคุมให้ข่าวที่เสนอไม่ขัดกับผลประโยชน์ของตน ไม่โจมตีพวกของตนหรือควบคุมไม่ให้ข่าวที่นำเสนอเป็นผลร้ายเช่น ถูกฟ้องกลับ ทำให้ข่าวที่มีคุณภาพบางข่าว เป็นข่าวที่ไม่มีคุณค่าสำหรับสื่ออื่น ๆ ได้

4. มรรควิธีการเขียนข่าว ตลอดจนกระบวนการคัดเลือกข่าวที่ผ่านหลายขั้นตอน เช่น จากนักข่าวไปยังรีไรเตอร์และหัวหน้าข่าว ทำให้มีโอกาสที่ข่าวบางข่าวไม่ถูกเลือกมานำเสนอ เพราะขณะที่ข่าวหนึ่งมีคุณค่าในสายตานักข่าว หัวหน้าข่าวอาจเห็นว่าไม่มีคุณค่าก็ได้

จากแนวคิดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหากจะศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์แล้ว จะต้องมองถึงว่า ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่านั้นเป็นอย่างไรด้วย ซึ่งการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่าถูกใจประชาชนไทย" ในปี พ.ศ.2535 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เชิญผู้ร่วมสัมมนาเป็นสื่อมวลชนในด้านข่าวโทรทัศน์หลายท่าน และได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่า พอสรุปได้ดังนี้

1. ต้องเป็นข่าวที่มีความสำคัญต่อชีวิตของประชาชน และดึงดูดความสนใจ
2. ต้องเป็นข่าวที่ใหม่สดทันเหตุการณ์ เพราะโทรทัศน์ได้เปรียบสื่ออื่นในแง่เวลา
3. ต้องเป็นข่าวที่เข้าใจง่าย ชัดเจน เสนอประเด็นที่สำคัญที่สุด เพราะข่าวโทรทัศน์แต่ละข่าวนำเสนอได้ในเวลาจำกัด
4. ต้องเป็นข่าวที่ชัดเจนทั้งภาพและเสียง โดยเฉพาะข่าวที่ใช้ภาพอธิบายประกอบได้
5. ต้องเป็นข่าวที่ระบุที่มาที่ไปได้ หากเป็นความคิดเห็นของแหล่งข่าว ควรมีภาพและเสียงสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวประกอบ เพราะจะมีความน่าเชื่อถือและยืนยันที่มาของข่าวได้
6. คุณค่าของข่าวโทรทัศน์ไม่อยู่เพียงข่าวการเมืองหรือข่าวเศรษฐกิจ ข่าวอื่น ๆ เช่น ข่าวเกษตร ก็มีคุณค่าสำหรับผู้รับได้เช่นกัน ทุกสถานีจึงต้องให้เวลากับข่าว ทุกข่าวอย่างเท่าถึงและหลากหลาย
7. ข่าวที่นำเสนอจากสถานที่เกิดเหตุหรือรายงานสด ช่วยกระตุ้นความน่าสนใจของข่าวมากกว่าข่าวอ่าน เพราะความได้เปรียบทางเทคโนโลยีของโทรทัศน์ ทำให้ผู้ชมเห็นทั้งภาพและเสียงเหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง

8. ชาวโทรทัศน์ในปัจจุบัน นำเสนอในแง่มุมมองเดียว เพราะแหล่งข่าวมี แหล่งเดียว หากสถานีใดขาดแหล่งข่าวที่สถานีอื่นมี จะถือว่า "ตกข่าว" และไม่ทันเหตุการณ์ ทั้งนี้ควรมีการทำข่าวในแง่มุมมองอื่นด้วยโดยอาจนำเสนอในรูปของข่าววิเคราะห์ข่าวต่อเนื่องหรือสัมภาษณ์ความคิดเห็น ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง

9. ชาวโทรทัศน์ของแต่ละช่องมักถูกตีกรอบโดยนโยบายของแต่ละสถานี เช่น สถานีโทรทัศน์ของกองทัพบกจะเน้นข่าวทหาร สถานีโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ รายงานข่าวอย่างพิธีการมากเกินไปหรือสถานีโทรทัศน์บางแห่งมุ่งทำข่าวเอาใจผู้ชมเพื่อเรียกเรตติ้ง ทั้งนี้ผู้ผลิตชาวโทรทัศน์จึงต้องมีเป้าหมายร่วมกันคือ ชาวที่เป็นประโยชน์ แก่ประชาชน คือ ชาวที่มีคุณค่าที่สุด

นอกจากนี้ ในการพิจารณาว่าชาวโทรทัศน์มีคุณภาพเพียงใด ยังสามารถใช้คุณสมบัติอีก 2 ลักษณะนี้ได้ด้วยคือ

1. คุณสมบัติทางเทคนิค ปัจจุบันเทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สามารถพลิกแพลงภาพและเสียงให้แปลกออกไปเพื่อดึงดูดความสนใจได้มาก เช่น เทคนิคการเปลี่ยนภาพ การซ้อนภาพหลายๆ ภาพอย่างแนบเนียน เคลื่อนไหวภาพได้เร็ว เข้าตามความต้องการ อย่างไรก็ตามอุปกรณ์ด้านเทคนิคเหล่านี้ มีราคาแพง และต้องซื้อหาจากต่างประเทศ อุปกรณ์ยิ่งทันสมัยก็ยิ่งราคาสูง ดังนั้นการเน้นคุณสมบัติในด้านนี้จะมีผลในแง่เศรษฐกิจ ขณะเดียวกันการใช้เทคนิคพิเศษมากเกินไป อาจส่งผลให้ความน่าเชื่อถือและความสมจริงสมจังลดน้อยลงไปด้วย

2. คุณสมบัติทางเร้าอารมณ์ เป็นการสร้างความดึงดูดใจทั้งในด้านเนื้อหาและในด้านการนำเสนอโดยมุ่งให้ข่าวดึงดูดใจผู้ชมมากที่สุด การเร้าอารมณ์จะต้องคำนึงถึงตั้งแต่การเขียนข่าว การสัมภาษณ์ การเสนอข่าว คำพูดทุกประโยค ต้องเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ตามที่เนื้อหาของข่าวต้องการ เช่น ความรื่นเริง ความเศร้า ความสงสัย อียากทราบข้อเท็จจริง ความสะเทือนใจ ความสงสาร ความเห็นอกเห็นใจ

การเร้าอารมณ์ยังรวมไปถึงเรื่องทางกายภาพ เช่นการจัดเตรียมฉากหลังในการรายงานข่าว ให้สมจริง สวยงาม หรือตื่นเต้น ทั้งในห้องส่ง และในสถานที่เกิดเหตุ นักข่าว

ที่ปรากฏตัวบนจอโทรทัศน์ต้องมีบุคลิกที่น่าสนใจ มีความน่าเชื่อถือ อาจรวมไปถึงมีลูกเล่นที่จะดึงดูดผู้ชมให้ติดตามข่าวต่อไป รวมไปถึงการใช้เสียงหรือเพลงประกอบ ถ้าทำได้เหมาะสมจะทำให้การนำเสนอสมบูรณ์ขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ต้องระมัดระวังไม่ให้ข่าวที่นำเสนอ มีลักษณะที่เป็น "อึดวิสัย" คือ เกิดขึ้นจากความคิด ความรู้สึก หรืออารมณ์ของนักข่าวเอง ซึ่งจะกลายเป็นการบิดเบือน หรือชักจูงผู้ชมมากเกินไป ซึ่งการเฝ้าอารมณ์ในที่นี้ จะต้องเป็นการสร้างความสะท้อนอารมณ์จาก "ภววิสัย" คือปล่อยให้ตัวข่าวสร้างความสะท้อนอารมณ์แก่ผู้ชมเอง

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็น "มืออาชีพ" (Professional, Professionally)

คำว่า "มืออาชีพ" (Professional, Professionally) ใน Oxford Dictionary and Thesaurus, 1996 ได้นิยามว่าหมายถึง ลักษณะของควมมีคุณภาพหรือลักษณะที่เป็นแบบอย่างสำหรับการทำงานในอาชีพหนึ่ง ๆ ความเป็นมืออาชีพจะครอบคลุมในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบ, ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง, ประสิทธิภาพ, รวมไปถึงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน เรื่องของศีลธรรม จรรยาบรรณและจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสรุปองค์ประกอบของความเป็นมืออาชีพโดยกว้างๆ ได้คือ

1. การที่ผู้ประกอบอาชีพหนึ่งๆ มีความรู้ความสามารถและทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะทางซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาอบรมเป็นพิเศษ
2. การมีจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบและจรรยาบรรณในงานที่ทำ

ทางด้านสาขาวิชาบริหารบุคคล (Personnel Administration) ได้กำหนดคำจำกัดความของคำว่า "มืออาชีพ" (Professional) ไว้ว่าหมายถึงสมาชิกของกลุ่มทางวิชาชีพ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ (ติน ปรัชญพฤทธิ, 2535)

- (1) การยึดถือเอาทฤษฎีที่เป็นระบบเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
- (2) การมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนเอง
- (3) การได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ
- (4) การมีจรรยาบรรณ
- (5) การมีวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมืออาชีพของสื่อมวลชนและนักข่าว นั้น Bruce Gamison, 1992 กล่าวถึงความเป็นมืออาชีพไว้ในหนังสือ Professional News Reporting ว่า นักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพนั้นจะต้องมี 3 ส่วนคือ

1. ทักษะความเชี่ยวชาญที่นักข่าวพึงมี แบ่งเป็น
 - 1.1 ทักษะความเชี่ยวชาญของนักข่าวโดยทั่วไป
 - 1.2 ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับนักข่าวในแต่ละสื่อ
2. มีอุดมการณ์ในเรื่องเสรีภาพและวิชาชีพนิยมเป็นเป้าหมาย (Professionalism as a goal)
3. มีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

สุภา ศิริมานนท์ นักหนังสือพิมพ์อาวุโส (อ้างถึงในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : การข่าวและบรรณาธิการ หน่วยที่ 10-15) ได้กล่าวถึงนักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพ หรือมี "อาชีพวิญญาณ" ว่าจะต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ประการคือ

1. การทำงานจะต้องเป็นเอกระ (หมายถึงงานที่ไม่ขึ้นอยู่ใคร) ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งงานนั้น ๆ จำต้องอุทิศตัวเสียสละเพื่องานอันนั้นชั่วชีวิต
2. การทำงานนั้นจักต้องใช้บุคคลผู้มีการศึกษาพิเศษเฉพาะและได้รับการอบรมพิเศษ
3. การทำงานนั้นจะต้องมีการจัดตั้งมาตรฐานและเป้าหมายต่าง ๆ ทางวิชาชีพของตนขึ้นไว้โดยแน่ชัด ซึ่งมาตรฐานและเป้าหมายเหล่านี้ จะต้องไม่เกี่ยวข้องและไม่ไข่มูลเหตุจูงใจเรื่องกำไร งานอันนั้นพึงต้องมีองค์การจัดตั้งทางวิชาชีพเพื่อจะใช้เป็นปัจจัยในการธำรงรักษาและในการยกระดับมาตรฐานและเป้าหมายเหล่านี้ให้สูงส่งยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อจะใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

จากแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวถึงลักษณะของความเป็นมืออาชีพ ทั้งที่เป็นแนวคิดอย่างกว้างๆ และแนวคิดที่เฉพาะลงไปในวิชาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน สามารถประมวลได้ว่า "นักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพ" นั้น จะต้องผู้ปฏิบัติงานทางด้านข่าวโทรทัศน์ที่มีองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

- 1.เป็นผู้มีอุดมการณ์ในการทำงานเป็นนักข่าว
- 2.รักในวิชาชีพนักข่าว ปรารถนาที่จะให้วิชาชีพนี้เป็นที่ยอมรับ (Professionalism)
- 3.มีคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นหัวใจของการเป็นนักข่าว
- 4.มีทักษะความเชี่ยวชาญในการทำข่าว ทั้งที่เป็นทักษะโดยทั่วไปและทักษะเฉพาะในแต่ละสื่อ

1. อุดมการณ์ในการทำงานของนักข่าวมืออาชีพ

David Keith Cohler (1994) ระบุว่านักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพ (Professional Journalist) นั้นสิ่งสำคัญประการคือจะต้องเป็นนักข่าวที่ยึดมั่นในเรื่องของ

1. การทำงานอย่างถูกต้อง เทียบตรง แม่นยำ (To be accurate)
2. การทำงานด้วยความเป็นธรรม มีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบ (To be fair)
3. การทำงานด้วยความรวดเร็วและนำหน้าอยู่เสมอ (To be first)

ขณะที่ Daniel C .Hallin (1996) เชื่อว่าอุดมการณ์สำคัญที่นักข่าวต้องมี คือ ความมีเสรีภาพ(Freedom) สื่อมวลชนจะมีความเป็นมืออาชีพเพียงใด นอกจากจะให้พิจารณาว่าสื่อมวลชนตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมมากน้อยเพียงใด แล้ว Hallinยังเน้นให้สื่อมวลชนเรียกร้องการทำงานอย่างอิสระ โดยไม่ถูกครอบงำ

ในอดีต สื่อมวลชนถูกครอบงำจากการเมืองอย่างหนัก แต่ในสังคมยุคปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีความเป็นสมัยใหม่สูง (High Modernism) การคุกคามจากการเมืองไม่มีความรุนแรงเท่าการคุกคามของธุรกิจ ระบบตลาด และผลกำไร หรือเรียกได้ว่า แม้สื่อมวลชนจะมีหลักในเรื่องของบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นแนวทาง แต่สิ่งที่สื่อต้องเผชิญก็คือ การหาจุดสมดุลย์ระหว่างลัทธิพาณิชย์นิยม (Commercialism) กับความเป็นมืออาชีพที่หมายถึงการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ว่าจะหนังสือพิมพ์ซึ่งปัจจุบันมีการคำนึงถึงยอดผู้อ่านและวางนโยบายโดยทางฝ่ายการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขายควบคู่ไปกับการทำงานของฝ่ายข่าว และยังเห็นชัดเจนกับสื่อโทรทัศน์ การเกิดขึ้นของข่าวโทรทัศน์นำไปสู่ยุคใหม่ของงานข่าว และฝ่ายข่าวโทรทัศน์พัฒนาตัวเองจากหน่วยงานที่ทำกำไรทางอ้อม (Indirect benefits) เช่น การสร้างภาพลักษณ์ให้ทางสถานี ไปเป็นผลกำไรที่ประเมิน

ค่าได้ให้แก่สถานี้ โดยเฉพาะค่าโฆษณา ชาวโทรทัศน์ก้าวขึ้นมาเป็นรายการที่มียอดผู้ชม (Rating) สูงอันดับต้น ๆ ดังนั้นอุดมการณ์ในเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนในตอนนี้ จึงต้องพูดถึงการคุกคามจากผลประโยชน์ทางธุรกิจด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็แนวในการยึดถือปฏิบัติของสื่อมวลชนหรือนักข่าวดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าอุดมการณ์ที่นักข่าวต้องยึดถือจะประกอบไปด้วย

1. ความมีเสรีภาพ(Freedom)
2. ความเป็นธรรม (Fairness)
3. ความเที่ยงตรง (Accurate)

ส่วนอุดมการณ์ในเรื่อง"ความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว" (To be first) นั้น เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ยังถกเถียงกันอยู่ เพราะการเร่งนำเสนอข่าว มักจะส่งผลให้ความถูกต้องลดลง ประเด็นนี้ จึงต้องนำมาพิจารณาร่วมกับอุดมการณ์ 3 ประการในข้างต้นด้วย

2.การมีทัศนคติที่ดีและรักในวิชาชีพนักข่าว

Geoffrcy Millerson (อ้างถึงใน ดิน ปรัชญาพฤทธิ, 2535) กล่าวว่าประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในเรื่องการพัฒนาความเป็นมืออาชีพนั้น คือเรื่องของ "วิชาชีพนิยม" หรือ Professionalism ซึ่งหมายถึงการที่กลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งยึดถือว่าความรู้หรือความรอบรู้เกี่ยวกับอาชีพของตนมีค่า และพยายามผลักดันให้สาธารณชนยอมรับสถานะภาพของตน หรือคือการทำผู้ประกอบอาชีพมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพของตนเอง วิชาชีพนิยมตามทฤษฎีของ Millerson นั้น เกิดจากลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการใช้ทักษะที่มีพื้นฐานอยู่บนความรู้ทางทฤษฎี
- (2) ทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการฝึกอบรมและการศึกษา
- (3) นักวิชาชีพต้องแสดงความรู้ความสามารถโดยการทดสอบ
- (4) การเน้นความซื่อสัตย์สุจริตโดยปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ
- (5) เน้นผลประโยชน์สาธารณะ
- (6) สมาชิกของวิชาชีพจะต้องมีการรวมตัวกันหรือตั้งเป็นสมาคม

พรพิมพ์ พรประภา, 2535 ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับ “วิชาชีพนิยมของผู้ประกอบอาชีพนักหนังสือพิมพ์” (Professionalism of the press) เพื่อศึกษาว่านักข่าวมีทัศนคติต่ออาชีพของตนอย่างไร โดยวิเคราะห์ตามกรอบของ G.Ritzer And H.M.Trice, 1969 และพบเกณฑ์ต่างๆ 9 เกณฑ์ ที่ใช้ในการพิจารณาถึงสาเหตุและระดับของทัศนคติในสื่อมวลชน ดังนี้

1. การได้รับการศึกษามาตรงตามวิชาที่ประกอบอาชีพ
2. การมีผู้สนับสนุนในการประกอบอาชีพ เช่นบิดามารดา โดยบิดามารดาอาจประกอบอาชีพสื่อมวลชน หรือประกอบอาชีพที่สอดคล้อง
3. การวางแผนล่วงหน้าที่จะประกอบอาชีพ
4. การมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน มิได้เข้าสู่อาชีพด้วยความบังเอิญ
5. ความกระตือรือร้นในวิชาชีพ
6. การประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. มีความจงรักภักดีและผูกพันในวิชาชีพ
8. มองเห็นอนาคตในการประกอบอาชีพ
9. การมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

เกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะไปกระตุ้นให้นักข่าวเกิดทัศนคติต่ออาชีพของตน และยิ่งนักข่าวมีทัศนคติที่ดีในอาชีพมากเท่าไร ความปรารถนาที่จะให้วิชาชีพของตนเป็นที่ยอมรับของสังคมย่อมมากขึ้นเท่านั้น และจะนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีอุดมการณ์ มีความรักในเกียรติภูมิของอาชีพ และเป็นแรงผลักดันให้นักข่าวประกอบอาชีพอย่างสุดความสามารถ จะทุ่มเทให้กับงานของตนอย่างเต็มกำลัง และมีผลต่อการก้าวไปเป็นมืออาชีพต่อไป

3.คุณลักษณะเฉพาะที่เป็นหัวใจของการเป็นนักข่าว

สุภา ศิริมานนท์ (อ้างแล้วในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : การข่าวและบรรณาธิการ หน่วยที่ 10-15) ได้กล่าวถึงนักข่าวในฐานะที่เป็นผู้ประกอบอาชีพที่มีลักษณะเป็นมืออาชีพ หรือมืออาชีพปฏิญาณ ว่าจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. การเป็นผู้ที่มีบุคลิกอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เพราะความอยากรู้อยากเห็นนี้เป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นสนใจเหตุการณ์ที่อุบัตินรอบ ๆ ตัว โดยชักนำสู่ความสงสัยใคร่รู้ถึงสาเหตุความเป็นมาของเหตุการณ์จนกระทั่งออกไปค้นหาข้อเท็จจริงที่ถูกปิดบังเอาไว้ เพื่อนำมาตีแผ่ให้สาธารณชนได้ทราบ

2. เป็นคนช่างสังเกต (Observance) เป็นบุคลิกคล้ายกับนักสืบคือต้องเป็นคนช่างสังเกตในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นนักข่าว เนื่องจากรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้อาจเป็นรายละเอียดที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อปกปิดร่องรอยเหตุการณ์ที่อาจกลายเป็นข่าวใหญ่ได้

3. ไม่วางใจใครง่าย ๆ (Cynical) หรือเป็นคนช่างสงสัยบุคลิกนี้ แม้จะทำให้ดูเหมือนคนมองโลกในแง่ร้ายอยู่ตลอดเวลา แต่การไม่วางใจใครง่าย ๆ หรือเป็นคนช่างสงสัย จะทำให้ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับงานข่าวได้คอยสอดส่อง และกำกับกาปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะตัวแทนของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

4. มีจมูกไวต่อข่าว (Nose for news) บุคลิกนี้เปรียบเสมือนกับเป็น "ประสาทสัมผัสที่หก" (Sixth sense) ของนักหนังสือพิมพ์หรือผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับงานข่าว ซึ่งจะทำให้สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าทางข่าว ออกจากข้อมูลที่ได้รับมาทั้งหมดได้ รวมทั้งแยกแยะเงื่อนงำ (clues) ที่แฝงอยู่ในข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุการณ์ออกมาเพื่อนำไปสู่การเปิดโปงพฤติกรรมต่าง ๆ

5. มีความสามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้ เพราะผู้ประกอบการอาชีพนี้จะต้องประสบกับความกดดันหลายรูปแบบ ทั้งความกดดันทางภาวะเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากรายได้ที่ได้จากการประกอบการอาชีพไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และความกดดันทางครอบครัวเนื่องจากภาระหน้าที่อาจทำให้มีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยเกินไป นอกจากนี้ยังต้องมี "เส้นตาย" (Deadline) คอยกำกับการทำงานจะต้องรวดเร็วและถูกต้องในช่วงเวลาอันจำกัดด้วย

พิเศษรู้ ขวาลาถวัช, 2537 ได้กล่าวว่าผู้สื่อข่าวควรจะมีคุณสมบัติดังนี้

1. มองเหตุการณ์ต่างไปจากบุคคลอื่น คุณสมบัติข้อนี้คือการเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนหรือหลังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานสิ่งที่หามาได้ให้สังคมได้รู้

2. ความเป็นคนขี้สงสัย เป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อแรก กล่าวคือ คุณสมบัติของความเป็นคนขี้สงสัยมีผลทำให้ผู้สื่อข่าวมองเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงแตกต่างไปจากผู้อื่น

และก่อให้เกิดความรู้สึกที่อยากรู้ อยากเห็น

3. มีความถูกต้องเที่ยงตรงในการเสนอข่าว (Accuracy)
4. มีความจดจำที่ดี (Recognition of story) เพราะงานข่าวเป็นงานที่พลาดไม่ได้
5. ความแม่นยำ ตั้งแต่เริ่มต้นของข่าวจนมีจุดสำคัญตรงไหน มีรายละเอียดอย่างไร จะหาได้ในที่แห่งใด ผู้สื่อข่าวจะต้องเก็บรายชื่อบุคคลในข่าวให้ครบถ้วนและถูกต้อง
6. ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย (Clarity)
7. มีมนุษยสัมพันธ์ดี (Pleasant personality)
8. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย (Adjusting approach)
9. มีความรวดเร็วในการทำงาน (Speed)
10. มีความคิดริเริ่ม
11. รู้แหล่งข่าว (Knowing news source)
12. เครื่องคิดต่อการตรวจสอบรายชื่อบุคคลในข่าว (Checking names) เพราะถ้าผิดพลาดอาจเกิดการฟ้องร้องได้
13. การสร้างความสนิทสนม (Building contacts) กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวซึ่งจะช่วยให้การทำงานข่าวรวดเร็วและไม่ค่อยมีอุปสรรค
14. การสร้างความพึงพอใจให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะจะช่วยให้ทำข่าวได้สะดวก
15. การรักษาคำมั่นสัญญา
16. การแก้ไขปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

4. ทักษะความเชี่ยวชาญที่นักข่าวพึงมี

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) กล่าวถึงทักษะในการทำงานด้านสื่อมวลชน โดยเฉพาะงานด้านข่าวว่า ทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับงานด้านนี้ก็คือทักษะในการจัดการกับข้อมูลข่าวสาร เรียกรวมเป็น “ปัญญา” ชุดหนึ่งที่นักข่าวพึงมี ซึ่งมี 4 ข้อสำคัญดังนี้

1. ความชัดเจนในเนื้อหา หมายถึงการที่สื่อมวลชนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่กำลังจะนำเสนออย่างเพียงพอและแตกฉาน มองออกว่าเนื้อหาประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ลำดับเรื่องราวได้อย่างไร นักข่าวต้องถามตัวเองก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งว่า ข่าวที่เราจะไปทำนั้น เรารู้ชัดเจนแน่ใจตรงตามความจริงหรือไม่ ถ้าไม่ต้องเสาะหาข้อมูลทุกด้านให้เข้าใจ ตรงตามหลักศาสนาพุทธที่ว่า “อิตถปฏิสัมภิตา”

2. การจับประเด็น เป็นขั้นต่อจากเมื่อนักข่าวชัดเจนในเนื้อหาแล้ว นักข่าวต้องรู้ว่า เรื่องที่เกิดขึ้นนี้ประเด็นอยู่ที่ไหน อะไรคือปัญหา หลายคนเข้าใจในเรื่องราวแต่จับประเด็นไม่ถูก นำเสนอในสิ่งที่ไม่ใช่จุดสำคัญของข่าว หรือเจาะลงไปได้ไม่ลึก การจับประเด็นของข่าว เป็นนั้น เรียกตรงตามหลักพุทธศาสนาว่า “ธัมมปฏิสัมพันธ์”

3. ใช้ภาษาเป็น มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร นั่นคือใช้ภาษาที่สื่อความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ประชาชนเข้าใจในสิ่งที่เสนอได้ถูกต้องแม่นยำ ตรงตามที่เราต้องการ สื่อมวลชนที่เก่งมากๆ สามารถใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจประชาชนจำนวนมากได้ ซึ่งตรงกระทำไปภายใต้ขอบเขตคุณธรรมความรับผิดชอบ ทั้งในแง่ตัวภาษาที่ถูกต้องดีงาม และในการโน้มน้าวชักจูงประชาชนไปในทางที่เหมาะสมด้วยเจตนาบริสุทธิ์ หลักข้อนี้ตรงกับหลักการทางพุทธศาสนาว่า “นิรุติปฏิสัมพันธ์”

4. ให้ความรู้ความคิดใหม่ๆ คือสามารถเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ที่ได้จากข่าวนั้น มาสร้างสรรค์เป็นความรู้ความคิดใหม่ๆ หรือมองเห็นหนทางในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักข่าวต้องสามารถนำความรู้ที่มีอยู่แล้วในข่าว มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ หลักข้อนี้ตรงกับหลักการทางพุทธศาสนาว่า “ปฏิภาณปฏิสัมพันธ์”

Bruce Garrison (1992) มองเรื่องทักษะความเชี่ยวชาญและความสามารถในการทำงาน เป็นส่วนหนึ่งของ“ความเป็นมืออาชีพ Garrison เขียนหนังสือ Professional News Reporting อธิบายถึงทักษะความเชี่ยวชาญ (Skills) ที่นักข่าวจะต้องมี ทั้งจากการฝึกฝน การศึกษา และจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา Garrison เริ่มอธิบายจากภาพรวมของนักข่าวในทุกสื่อ ระบุถึงเทคนิคต่างๆ ไล่ตั้งแต่การเสาะหาข่าว การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ การนำเสนอ อาทิ การเขียนข่าว ฯลฯ จากนั้นจึงขยายไปยังทักษะที่นักข่าวในสื่อแต่ละประเภทพึงมี ไม่ว่าจะเป็นในสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ รวมไปถึงเรื่องของความสามารถเสริมบางประการ เช่น ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งสรุปการจัดแบ่งประเภทของทักษะตามความคิดของGarrisonคือ

- 1) ทักษะความเชี่ยวชาญทั่วไปสำหรับนักข่าว
- 2) ทักษะเฉพาะสำหรับนักข่าวในแต่ละสื่อ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงทักษะสำหรับนักข่าวโทรทัศน์

1) ทักษะความเชี่ยวชาญทั่วไปสำหรับนักข่าว

Bruce Garrison (1992) ได้แบ่งทักษะที่นักข่าวโดยรวมต้องมีเป็น 2 ประการใหญ่ๆ คือ

1.1 ทักษะในการเสาะหารวบรวมข้อมูล โดยทั่วไปนั้น นักข่าวหรือผู้สื่อข่าวมักจะได้รับภาระแจกประเด็นข่าว (News Assignment) จากหัวหน้าข่าว บรรณาธิการ หรือนักข่าว เป็นผู้คัดเลือกประเด็นเอง และนำเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจแล้ว จากนั้นจึงเริ่มหาหาข้อมูลโดยอาศัย หลัก 5W+H ซึ่งประกอบไปด้วย Who : ใคร , What : ทำอะไร , When : เมื่อไร, Where : ที่ไหน, Why : มีสาเหตุอะไร และ How : เหตุการณ์เป็นอย่างไร

โดยสิ่งที่จะให้คำตอบแก่นักข่าวก็คือ “แหล่งข่าว” ไม่ว่าจะเป็นแหล่งข่าวที่เป็นเอกสารต่างๆ แหล่งข่าวที่เป็นบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับข่าวหรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนั้นๆ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่นักข่าวพึงมีในการรวบรวมข่าวนั้น ก็คือนักข่าวต้องรู้ว่าแหล่งข่าวแต่ละประเภทจะให้ข้อมูลด้านใดได้บ้าง และต้องมีความสามารถที่จะดึงเอาข้อมูลเหล่านั้นมาจากแหล่งข่าวโดยวิธีการที่เหมาะสม ทั้งนี้นอกจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารแล้ว เทคนิคหลักๆ เพื่อจะให้ได้มาซึ่งข้อมูล ที่นักข่าวใช้อยู่เป็นประจำคือ

1.1.1. การสัมภาษณ์

Garrison (1992) กล่าวถึงการสัมภาษณ์ว่า เป็นการหาข้อมูลที่จะทำให้การทำข่าวมีความสมบูรณ์ขึ้น นอกเหนือจากการถ่ายทอดสิ่งที่นักข่าวเห็นในเหตุการณ์จริง ซึ่งสรุปได้ว่าการสัมภาษณ์จะทำให้ได้ข่าวที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ขึ้น ตรงกับความต้องการของผู้รับ บางครั้งช่วยเพิ่มสาระที่ตัวเหตุการณ์ตอบตัวมันเองไม่ได้

นักข่าวที่หาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ต้องจัดระบบความคิดในเรื่องที่ติดตามอยู่ให้ถ่องแท้ มีข้อมูลที่เที่ยงตรง พร้อมเผชิญกับแหล่งข่าว การสัมภาษณ์จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาของข่าวกับผู้รับสาร รวมไปถึงขยายแง่มุมในเรื่องของลักษณะท่าทาง ปฏิกริยาต่อสถานการณ์ อารมณ์ความรู้สึกของแหล่งข่าวด้วย ทั้งนี้หลักการสัมภาษณ์ยืนอยู่บนปัจจัย 3 ประการคือ

1. ข้อเท็จจริง
2. ความคิดเห็น
3. เรื่องส่วนตัว บุคลิกภาพ ที่สะท้อนมุมมองที่น่าสนใจของแหล่งข่าว

การกำหนดเป้าหมายในการสัมภาษณ์เป็นสิ่งแรกที่นักข่าวต้องทำ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมาจากปัจจัยข้างต้นครบทั้ง 3 ข้อก็ได้ ให้คุณสถานการณ์แวดล้อมเป็นองค์ประกอบ โดยในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้น สิ่งที่นักข่าวพึงปฏิบัติก็คือ

1.เตรียมตัวล่วงหน้าอย่างดี เข้าใจเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ค้นคว้าเก็บข้อมูลเรื่องที่จะสัมภาษณ์ รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข่าวศึกษาผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ เตรียมคำถามที่จะถาม และวางกลยุทธ์ในการสัมภาษณ์ เช่น ลำดับของคำถาม คำถามหลักคำถามรองและแก้ไขตัดแปลงให้เหมาะสม จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม รวมไปถึงนัดหมายแหล่งข่าวหรือวางแผนเข้าพบแหล่งข่าวและรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกกาลเทศะ ตรงต่อเวลา

2.เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งต้อง ใช้ภาษาที่เหมาะสม สุภาพอ่อนน้อม สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสัมภาษณ์ให้มากที่สุด อย่ามองข้ามคำถามนำร่องเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานอีกครั้ง เพราะอาจช่วยให้ทราบสิ่งที่ยังไม่รู้มากขึ้น และจึงเจาะลงไปทีละประเด็นอย่างมีลำดับขั้นตอน จุดให้น้อยจำให้มาก หากจะจดบันทึก ควรจดเฉพาะข้อความสำคัญ หรือหัวข้อของแต่ละประเด็น การใช้เครื่องบันทึกเสียงจะช่วยให้ดีมาก แม้กระทั่งนักข่าวโทรทัศน์ก็อาจมีเครื่องเล็กๆ ติดตัวไว้ สำหรับย่อนฟังโดยไม่ต้องเปิดดูจากกล้อง ที่สำคัญต้องตั้งใจฟัง การฟังอย่างตั้งใจจะทำให้"กว้าน" (Probe) คำถามต่อๆไปได้ได้ง่ายขึ้น

3.เมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้ว สรุปการสัมภาษณ์ให้เป็นระบบทั้งประเด็นที่ถาม และคำตอบทุกครั้ง ต้องจัดระบบข้อมูลให้ชัดเจน ถ้าเป็นไปได้ให้รีบเขียนข่าวหรือเตรียมข้อมูลสำหรับนำไปผลิตได้ทันที ถ้าไม่แน่ใจหรือขาดหายในเรื่องใดไปให้ตรวจทานโดยละเอียด และติดต่อกลับแหล่งข่าวโดยเร็วที่สุด

1.1.2. การสังเกตการณ์

Garrison ถือว่าการสังเกตการณ์เป็นทักษะที่นักข่าวใช้อยู่เสมอในการทำข่าว เพราะนักข่าวไม่สามารถสรุปเหตุการณ์ หรืออธิบายข้อเท็จจริงทั้งหมดได้ด้วยคำบอกเล่า หรือข้อมูลจากเอกสารเพียงอย่างเดียว หน้าที่ของนักข่าวคือต้องออกไปยังสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องด้วย โดยการสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นจะช่วยสร้างความเข้าใจในข่าว ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการช่วยยืนยันหรือปฏิเสธข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ รวมทั้งช่วยให้การสัมภาษณ์หรือการหาข้อมูลอื่นๆ ลมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย Garrison กล่าวว่า การสังเกตการณ์ของนักข่าวมีพื้นฐานเหมือนกับการทำงานของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือมีการเฝ้าดูพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นสามารถแบ่งประเภทของการสังเกตการณ์ได้ตามวิธีการวิจัยเป็น 3 ประเภทคือ

1. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เป็นการสังเกตการณ์ที่นักข่าวใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสังเกตการณ์เหตุการณ์ที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก เช่น การประชุม การกล่าวคำปราศรัยหาเสียง การแข่งขันกีฬา ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การสังเกตการณ์แบบนี้ แตกต่างจากการไปรับทราบข้อเท็จจริงแต่เพียงอย่างเดียว เพราะนักข่าวต้องให้ความสำคัญกับทุกอย่างที่เกี่ยวข้องรอบๆ ตัว และควรนำเสนอมุมมองอื่นๆ ที่น่าสนใจด้วย

2. การสังเกตการณ์แบบไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว คล้ายคลึงกับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม แต่จะไม่ทำให้ผู้ถูกสังเกต หรือผู้อยู่ในเหตุการณ์ทราบว่าถูกจับตามองโดยนักข่าว ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ ทุกคนจะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหากทราบว่ามีการจับตามอง ปัญหาที่นักข่าวประสบในการสังเกตการณ์แบบนี้ ที่พบอยู่เสมอคือเรื่องของอุปสรรคในการทำข่าว เช่น กล้องถ่ายรูปของนักหนังสือพิมพ์ เทปบันทึกเสียงของนักข่าววิทยุ และที่ลำบากที่สุด คือนักข่าวโทรทัศน์ เพราะต้องมีอุปกรณ์หลายชนิดและยากที่จะเก็บซ่อน เช่น กล้องวิดีโอ ไมโครโฟน เครื่องส่องไฟ

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่นักข่าวต้องการเรียนรู้หรือรับทราบข้อมูล โดยลงมือกระทำด้วยตนเอง เข้าไปมีบทบาทในเรื่องราว หรือมีความรู้สึกร่วมกับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องเช่น นักข่าวเป็นหนึ่งในผู้ทดลองใช้อุปกรณ์ชนิดใหม่ๆ นักข่าวติดตามไปกับคณะละครเร่ ฯลฯ ซึ่งการสังเกตการณ์แบบนี้ ผู้ถูกสังเกตจะรู้ตัวหรือไม่ก็ได้ว่ามีนักข่าวอยู่ที่นั่น

และเมื่อนักข่าวลงสู่ภาคสนามหรืออยู่ในเหตุการณ์แล้ว นักข่าวต้องอาศัยการเปิดรับสิ่งรอบตัวจากทุกๆ ทาง ไม่ว่าจะเป็น การมองเห็น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการสังเกต ภาพที่นักข่าวเห็นจะนำไปสู่ข้อมูลที่กว้างขึ้น เช่น เมื่อนักข่าวไปถึงสถานที่เกิดอุบัติเหตุ นักข่าวจะต้องสำรวจสภาพความเสียหายเพื่อประเมินว่าสิ่งที่ต้องเสาะหาต่อไปคืออะไร อาทิ จำนวนผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต สาเหตุของอุบัติเหตุ การพียง จะช่วยขยายภาพที่ปรากฏเบื้อง หรือบอกสภาวะแวดล้อมหรืออารมณ์ความรู้สึกได้ รวมไปถึงการสังเกตกลิ่นต่างๆ และการสัมผัส

การสังเกตเป็นทักษะที่จะช่วยให้นักข่าวมีข้อมูลมาสนับสนุนเรื่องราวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น และรู้ว่าข้อมูลใดจริงหรือเท็จ ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการสังเกตสิ่งต่างๆ ก็คือ ความละเอียดรอบคอบ หากไม่แน่ใจในเรื่องใด ต้องกลับไปดูซ้ำ รวมทั้งต้องจดบันทึกประเด็นสำคัญไว้ให้เร็วที่สุดเมื่อพบเห็นอะไร

1.2 ทักษะในการนำเสนอ หลังจากที่นักข่าวได้รวบรวมเสาะหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องข่าวมาได้แล้ว นักข่าวจะต้องทำการจัดแต่งหรือผลิตข้อมูลเหล่านั้นให้ออกมาในรูปของ "ข่าว" ตามลักษณะของสื่อแต่ละประเภท อย่างไรก็ตามขั้นตอนแรกที่นักข่าวทุกสื่อต้องปฏิบัติ ก็คือการนำข้อมูลที่ได้มาเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเพื่อเป็นต้นฉบับสำหรับส่งตีพิมพ์ เป็นบทสำหรับข่าววิทยุกระจายเสียง หรือบทสำหรับข่าวโทรทัศน์ ดังนั้นทักษะในการนำเสนอข่าวที่นักข่าวทุกสื่อจำเป็นต้องมี และเป็นทักษะที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งก็คือ "ทักษะในการเขียนข่าว" โดยข้อมูลที่นักข่าวเสาะหารวบรวมมาได้นั้นมีจำนวนมากมาย บางครั้งมีประเด็นที่หลากหลาย ซึ่งนอกจากนักข่าวจะต้องคัดเลือกประเด็นที่ดึงดูดใจมานำเสนอแล้ว นักข่าวยังต้องเขียนข่าวนั้นออกมาให้เป็นข่าวที่มีคุณภาพมากที่สุดโดยหลักสำคัญที่นักข่าวต้องคำนึงถึงในการเขียนข่าวก็คือหลัก4C ซึ่งประกอบไปด้วย

1. Correct คือ มีความถูกต้อง
2. Clear คือ มีความชัดเจน
3. Consite คือ มีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ
4. complete คือ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนของใจความหลัก

จอ่าน วุฒติกรรมรักษา (2536) กล่าวว การเขียนข่าวที่ดีนั้น นอกจากนักข่าวต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูลและความถูกต้องของภาษาแล้ว นักข่าวต้องคำนึงถึงการเขียน 3 ส่วนหลักของข่าวด้วย คือ

1. นักข่าวต้องเขียนความนำหรือวรรคนำ เพื่อบอกเนื้อเรื่องย่อของข่าวให้ผู้รับได้ทราบอย่างกระชับและรวดเร็วที่สุด เป็นการสรุปใจความทั้งหมดของข่าวในระยะเวลาอันสั้น

การเขียนวรรคนำไม่มีหลักตายตัว ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักข่าวในการมองข่าว การเขียนวรรคนำที่ดีจะช่วยให้ผู้รับสาร หรือผู้ที่ติดตามข่าวมีความสนใจในข่าวที่จะนำเสนอต่อไปมากยิ่งขึ้น นักข่าวจึงต้องพิถีพิถันในการเขียนวรรคนำ ทั้งนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอก็คือต้องมุ่งประเด็นสำคัญเป็นหลักวรรคนำต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อข่าว

2. นักข่าวที่เขียน ความเชื่อม ที่เป็นข้อความสั้นๆ เชื่อมระหว่างวรรคนำกับเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง ไม่รู้สึกห้วน จะช่วยกระตุ้นความสนใจในเนื้อข่าวได้ หรือบางครั้งการเขียนความเชื่อมเพื่อท้าวความเรื่องราวที่ได้เกิดขึ้นเป็นข่าวมาก่อนอย่างชัดเจน ก็จะช่วยเพิ่มความเข้าใจในข่าวแก่ผู้รับมากยิ่งขึ้น

3. ในการเขียนเนื้อข่าวหรือเนื้อหา นักข่าวควรจัดเรียงประเด็นที่จะนำเสนอให้เหมาะสม เช่น เขียนไล่จากจากประเด็นสำคัญที่กล่าวไว้ในวรรคนำ แล้วจึงไล่ประเด็นอื่นๆ ตามมาเป็นลำดับ ขณะเดียวกัน นักข่าวจะต้องแยกแยะได้ว่าประเด็นใดจำเป็นหรือไม่ ทั้งนี้การแยกประเด็นนั้น ควรแยกโดยใช้ย่อหน้าเป็นช่วงๆ เพื่อความสะดวกของผู้อ่าน ไม่ว่าจะ เป็นประชาชนทั่วไป หรือผู้ประกาศข่าวที่จะต้องอ่านออกอากาศ ฝ่ายผลิตที่จะต้องตัดต่อภาพหรือเสียง

2) ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะสำหรับนักข่าวโทรทัศน์

Bruce Gamison (1992) กล่าวว่า ถึงแม้โดยพื้นฐานแล้ว การทำข่าวในทุกๆ สื่อจะมีขั้นตอนโดยกว้างๆ ที่คล้ายคลึงกัน แต่ด้วยธรรมชาติของสื่อที่มีความแตกต่าง ทำให้การทำงานของนักข่าวในสื่อแต่ละชนิดจะต้องมีทักษะบางอย่างที่แตกต่างกันไปด้วย กล่าวถึงข่าวโทรทัศน์ว่าเป็นข่าวที่นำเสนอด้วยภาพและเสียง ทั้ง 2 อย่างนี้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นักข่าวจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอในการทำข่าวแต่ละขั้นตอน เพราะหากสามารถผลิตข่าวโดยมีภาพและเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อข่าวแล้ว ก็จะทำให้ข่าวนั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ขั้นตอนในการทำข่าวโทรทัศน์นั้น David Keith Cohler (1994) ได้แบ่งไว้ดังนี้

1. ขั้นวางแผนเมื่อได้เรื่องราวที่จะนำมาเสนอเป็นข่าว หลังจากนักข่าวได้ประเด็นข่าวที่จะติดตามแล้ว นักข่าวโทรทัศน์จะต้องกำหนดว่า

1.1 กำหนดเส้นตายของการหาข้อมูล ข่าวโทรทัศน์เป็นข่าวที่ต้องการความรวดเร็วในการนำเสนอ และมีช่วงเวลาการออกอากาศในแต่ละวันที่แน่นอน ถ้าไม่สามารถหาข่าวได้ในช่วงนี้ อาจหมายถึงต้องนำมาออกอากาศในช่วงต่อไป ซึ่งอาจช้ากว่าที่อื่นไปแล้ว

1.2 จะหาข้อมูลจากที่ใด ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลจากสื่ออื่นๆ หรือข้อมูลบุคคล

1.3 ข้อมูลที่จะเสาะหานั้น จะต้องบอกอะไรเกี่ยวกับข่าวบ้าง (5W+H ,ข้อมูลในลักษณะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น ฯลฯ)

1.4 จะหาข้อมูลเหล่านั้นได้ที่ไหน ถ้าจะสัมภาษณ์แหล่งข่าว ต้องวางแผนว่าจะพบแหล่งข่าวได้อย่างไร หรือติดต่อแหล่งข่าวนั้นอย่างไร

1.5 กำหนดว่าจะใช้ภาพประกอบข่าว (insert shot) อะไรบ้าง ภาพเหล่านั้นมีอยู่แล้วในห้องสมุดภาพหรือไม่ จำเป็นต้องออกไปเก็บภาพมากน้อยเพียงใด ภาพที่จะเก็บมีอยู่ในสถานที่ที่จะไปทำข่าวหรือไม่ ถ้าไม่ ต้องไปเก็บภาพอะไรและที่ไหนบ้าง ทั้งนี้ต้องวางแผนให้ชัดเจน นักข่าวต้องชี้แจงกับช่างภาพอย่างละเอียด และให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ช่างภาพก่อนแยกย้ายกันไปปฏิบัติงาน ในกรณีที่นักข่าวเป็นช่างภาพด้วย ต้องวางแผนให้รอบคอบว่าจะแบ่งเวลาในการเสาะหาข้อมูล สัมภาษณ์ และเก็บภาพอย่างไร

2. ขั้นเสาะหารวบรวมข้อมูล การทำงานในขั้นตอนนี้ของนักข่าวโทรทัศน์ การหาข้อมูลจากเอกสาร หรือจากฐานข้อมูลต่างๆ และการสังเกตการณ์ด้วยเทคนิคต่างๆ มีความคล้ายคลึงกับการหาข่าวของนักข่าวในสื่ออื่นๆ แต่ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด David Keith Cohler (1994) ชี้ว่ามีอยู่ 2 ประการ คือ

2.1 การสัมภาษณ์ผ่านจอโทรทัศน์

การสัมภาษณ์ในข่าวโทรทัศน์นั้น Cohlerถือว่าเป็นหัวใจของการทำข่าว เพราะการให้สัมภาษณ์ของแหล่งข่าวผ่านจอโทรทัศน์เป็นเหมือนการพูดคุยกับประชาชนโดยตรง ผู้ชมจะคาดหวังว่าจะได้เห็นและได้ยินแหล่งข่าวพูดในสิ่งที่ตนสนใจอยู่ รวมทั้งปรารถนาให้การสัมภาษณ์เป็นการบอกเล่าเหตุการณ์ที่ตนไม่เห็น และในหลายครั้ง การสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์เป็นการแสดงให้เห็นความคิดเห็น บุคลิกท่าทาง อารมณ์ ของแหล่งข่าว ให้ประชาชนตัดสินใจได้ว่าสิ่งที่แหล่งข่าวกล่าวนั้นน่าเชื่อถือหรือควรสนับสนุนหรือไม่ เช่นการสัมภาษณ์นักการเมืองในฤดูเลือกตั้ง

ดังนั้นถึงแม้นักข่าวโทรทัศน์จะยึดถือหลักในการสัมภาษณ์โดยทั่วไปเช่นเดียวกับนักข่าวในสื่ออื่นๆ แต่ก็ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ที่แตกต่างจากสื่ออื่นในด้านของภาพ ข่าวโทรทัศน์นั้นแสดงให้เห็นให้ผู้ชมเห็นภาพ เห็นกริยาท่าทางของผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งผู้สัมภาษณ์มักจะเปลี่ยน บทบาท ท่าทาง หรือการแสดงออกเมื่อต้องปรากฏตัวบนจอโทรทัศน์ ดังนั้นนอกจากนักข่าวจะมีความสามารถในการสัมภาษณ์ ในด้านของเนื้อหาแล้ว นักข่าวต้องให้ความสำคัญของ “การนำเสนอ” โดยเฉพาะการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการออกอากาศ ทั้งสดและบันทึกเทป

Creamer, Keirstead และ Yoakum (1996) กล่าวว่า การสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์นั้นเป็นการทำงานเป็นทีม ระหว่างนักข่าว ช่างภาพ และฝ่ายผลิต เช่น โปรดิวซ์เซอร์ รวมทั้งผู้กำกับเวที และเจ้าหน้าที่ควบคุมในด้านต่างๆ ซึ่งนักข่าวหลายคนอาจไม่มีความรู้ในการผลิตรายการโทรทัศน์สูงเท่าเจ้าหน้าที่เหล่านั้น แต่นักข่าวควรต้องมีพื้นฐานในเรื่องต่อไปนี้เพื่อทำงานร่วมกับคนอื่นและเสนอในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งได้

1. อุปกรณ์หลักๆ ในการสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นกล้อง เทปบันทึกภาพ ไมโครโฟน อุปกรณ์ทางด้านแสง ซึ่งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้จะมีผลต่อคุณภาพของการสัมภาษณ์ เรามักจะพบเห็นนักข่าวและทีมงานเริ่มสัมภาษณ์ใหม่ทั้งหมด เนื่องจากความไม่พร้อมของ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ไม่ได้ปรับระดับอุณหภูมิแสง ทำให้ภาพมืดหรือสว่างเกินไป สีของภาพเพี้ยน หรือบางครั้งพบว่าเทปที่นำมาใช้เสื่อมคุณภาพ

2. มุมกล้องในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์นำติดตาม ภาพของแหล่งข่าวที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์ควรจะ

2.1 ให้แหล่งข่าวอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมของจอ (Framing) เช่นไม่ให้ศีรษะอยู่ติดกับขอบบนของจอมากเกินไป โดยทั่วไปจะวางตำแหน่งแหล่งข่าวไว้ 2 ใน 3 จากทางซ้ายหรือขวาของจอ เพื่อให้ความรู้สึกว่าแหล่งข่าวสนทนากับเราอยู่

2.2 มีขนาดภาพที่เหมาะสม ขนาดภาพที่ไม่สร้างความรู้สึกอึดอัดหรือไกลเกินไปคือภาพ Closeup (CU) เป็นภาพที่เห็นตั้งแต่ระดับศีรษะจนถึงไหล่ อาจใช้ภาพขนาด Extreme Closeup (ECU) ซึ่งเป็นขนาดภาพที่จับใบหน้าแหล่งข่าวใกล้มากขึ้น ในกรณีที่เป็น การสัมภาษณ์ในเรื่องละเอียดอ่อนใจ หรือการทำคำถามเจาะลึกในการสัมภาษณ์ออกอากาศ

2.3 ในการสัมภาษณ์ออกอากาศ สามารถใช้การตัดภาพ (Cutaway) ได้ เช่นสลับกับภาพผู้สัมภาษณ์ หรือเปลี่ยนขนาดภาพให้เห็นทั้ง 2 ฝ่าย แต่ต้องระวังไม่ให้ภาพกระตุก (Jumpcut : ตัดภาพที่ขนาดใกล้เคียงกันเกินไปหรือไม่ต่อเนื่อง)

2.4 หากจะเคลื่อนที่กล้อง ต้องระวังไม่ให้ข้ามแกนของภาพ (Angle or point of view) ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกของผู้ชม

2.5 คำนึงถึงความต่อเนื่องของภาพ (Continuity)

3. การแสดงกริยาท่าทางในการสัมภาษณ์ของผู้สัมภาษณ์เองต้องเหมาะสม การแสดงท่าทางที่จริงจังขึ้นในบางคำถาม จะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์และผู้ชมทราบว่าเป็นคำถามสำคัญ หรือต้องการคำตอบที่ชัดเจนขึ้น ท่าทางที่น่าเชื่อถือของนักข่าวจะสนับสนุนการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

2.2 การจัดเก็บภาพข่าว (News Picture)

สุภาพร โทธีแก้ว(2536) กล่าวว่าข่าวโทรทัศน์เป็นข่าวที่เป็นสื่อภาพและเสียงผสมกัน วิธีการเล่าเรื่องหรือรายงานข่าวจะปรากฏอยู่ในมุกกล้อง ระยะห่างของภาพ แสง คำบรรยาย ฯลฯ ซึ่งเป็นนัยยะบอกว่า นักข่าวได้มีจุดยืนที่แน่นอนจุดหนึ่งแล้วในการมองเหตุการณ์ และได้ใช้กลยุทธ์การทำข่าวโทรทัศน์ที่จะรายงานให้ผู้ชมได้มองเห็นเหตุการณ์นั้นจากจุดยืนเดียวกับตน

ดังนั้นในการเก็บข้อมูลข่าวสารในส่วนของภาพเพื่อนำมาอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่านักข่าวจะทำงานร่วมกับช่างภาพหรือนักข่าวเป็นช่างภาพเองก็ตาม จึงต้องมีความเข้าใจในเรื่องการจัดการกับภาพ (Visual Manipulation) ซึ่งหมายถึงการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการสร้างอิทธิพลต่อคนดูให้มีปฏิกิริยาต่อภาพตามเจตน์จำนงของนักข่าว

ซึ่งในการเก็บภาพเพื่อนำมาเสนอเป็นข่าวนั้น สิ่งที่นักข่าวหรือช่างภาพต้องเข้าใจก็คือการจัดรวมภาพ (Composition of images) ที่หมายถึงการเก็บองค์ประกอบต่างๆ ในภาพ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ปรากฏตัวในภาพ สถานที่ ฉากหลัง กิจกรรมในภาพ โดยจัดวางตำแหน่งทั้งทางกายภาพและทางสังคมให้สัมพันธ์กับมุมมอง และตำแหน่งที่แน่นอนอันหนึ่งของผู้ชม เป็นการกำหนดจุดยืนและมุมมองของคนดู โดยผ่านเทคนิคทางภาพดังนี้

1. การใช้มุมกล้องแนวตั้ง (Camera Angle) หากใช้มุมกล้องที่ถ่ายจากที่สูงและถ่ายกกลงมา จะทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่ายู่เหนือกว่าคนที่อยู่ในภาพถ่าย ถ้าถ่ายด้วยมุมกล้องที่ต่ำกว่าและเงยขึ้น หรือถ่ายซ้อนขึ้นมา ก็จะทำให้ความรู้สึกในทางตรงข้าม คือ คนในภาพอยู่เหนือกว่า วิธีการกำหนดมุมกล้องนี้จะต้องสอดคล้องกับประสบการณ์ที่เป็นจริงในการดูของคนทั่วไป

2. ระยะใกล้ชิดในการใช้มุมกล้องแนวนอน (Proximity) ระยะใกล้ไกลของภาพจะบอกความเกี่ยวข้องกับผู้ชม ดังคำว่า “เป็นเรื่องใกล้ตัวหรือเรื่องไกลตัว” การจัดขนาดของภาพ เช่น Closeup , Long หรือ Mediumshot ไม่ได้เป็นระยะห่างทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังคงแสดงถึงความใกล้ไกลทางอารมณ์ ซึ่งเท่ากับเป็นการเน้นความสำคัญของเรื่องราวและดึงคนดูเข้ามามีส่วนร่วม

3. การใช้มุกกล้องกำหนดให้ผู้ชมเป็น“ฝ่าย”ใด (Identification) เช่นเดียวกับในภาพยนตร์ มุกกล้องจะกำหนดว่าเราอยู่ฝ่ายใดของตัวละครในเรื่อง ถ้ากล้องพาผู้ชมตามหลังผู้ร้าย ผู้ชมจะเห็นเรื่องราวจากฝ่ายของผู้ร้าย ดังนั้นในการถ่ายภาพในการทำข่าวก็เช่นกัน นักข่าวและช่างภาพต้องเลือกให้ได้ว่าต้องการภาพจากมุมมองของใครจึงจะตรงกับเป้าหมายในการนำเสนอที่สุด

4. การมีปฏิสัมพันธ์แบบจินตนาการ (Imaginary Interaction) คล้ายคลึงกับการกำหนดผู้ชมเป็นฝ่ายใด แต่จะใช้เทคนิคบางอย่างยังทำให้ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ว่าคิดเหมือนกัน รู้สึกอย่างเดียวกันกับเหตุการณ์ด้วย เช่น ถ่ายตามหลังฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อให้รู้จุดยืนและหันหน้ามาหาผู้ชมโดยตรง การรายงานข่าวนอกสถานที่โดยนักข่าว (Standup) หรือการให้แหล่งข่าวมองมายังกล้องแล้วพูด

ทั้งนี้ การใช้ภาพข่าวสื่อสารกับคนดูในลักษณะ Visual Manipulation นั้น สิ่งที่ต้องระมัดระวังคืออย่าให้ความเป็นจริงของข่าวถูกบิดเบือน หรือกลายเป็นการสร้างเกลียดชัง ให้เกิดขึ้นกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เพราะภาพข่าวที่ปรากฏต่อสายตาคนดู จะมีอิทธิพลต่อพวกเขาอย่างสูง โดยตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในเรื่องนี้ สุภาพร โพธิ์แก้ว (2536) ได้เสนอถึงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 ที่สถานีโทรทัศน์ในประเทศออสเตรเลียเสนอภาพเหตุการณ์ดังกล่าว โดยได้ใช้เทคนิคการจัดการกับภาพหลายรูปแบบ อาทิ การใช้มุกกล้องจากมุมมองสายตาของผู้ชุมนุมประท้วง ให้เห็นภาพ ทหารเคลื่อนกำลังเข้ามา เป็นการกำหนดให้ผู้ชมมาอยู่ฝ่ายเดียวกับประชาชน (Identification) หรือถ่ายภาพคนเจ็บจากมุมที่ตกลงมา และให้คนเจ็บมองตรงมายังกล้องพร้อมทั้งพูดกับกล้อง ทำให้ผู้ชมรู้สึกสงสาร ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบจินตนาการให้เกิดแก่ผู้ชม (Imaginary Interaction) ซึ่งผลของการใช้การจัดการกับภาพในลักษณะต่างๆ เหล่านี้ นำไปสู่การตีความของผู้ชมที่เป็นคนไทยในออสเตรเลีย ว่า เหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นไปอย่างรุนแรงมาก มีการนองเลือด และฝ่ายทหารต้องถูกประณาม เพราะได้กระทำการที่ป่าเถื่อนโหดร้ายกับประชาชน

ตัวอย่างดังกล่าวชี้ให้เห็นว่านักข่าวโทรทัศน์จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้ภาพข่าวเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่อคนดูให้ถ่องแท้ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดได้ ซึ่ง Creamer, Keirstead และ Yoakum (1996) ให้ความสำคัญกับในเรื่องนี้ โดยเน้นไปที่การใช้ขนาดภาพ (Shot) ให้

มีความต่อเนื่อง ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายเหตุการณ์ต่อผู้ชมได้ นอกเหนือไปจากการใช้คำพูดอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว สำหรับขนาดภาพ (Shot) ที่ถูกใช้อยู่เสมอๆ ในงานข่าวโทรทัศน์ ประกอบไปด้วย

Long shot หรือ Establishing shot : เป็นขนาดภาพที่เสนอเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมในแนวกว้าง ภาพขนาดนี้ ถูกใช้เพื่อเกริ่นผู้ชมให้ทราบถึงเหตุการณ์โดยรวม จำนวนผู้คนโดยรวม หรือบอกสถานที่เกิดเหตุ มักจะใช้เป็นภาพแรกของข่าว ก่อนที่จะนำผู้ชมเข้าสู่ประเด็น

Medium shot : ถ้าเทียบกับคน จะเป็นภาพขนาดประมาณครึ่งตัว ส่วนใหญ่ข่าวโทรทัศน์จะใช้ภาพขนาดนี้ในการระบุถึงแหล่งข่าวว่าสำคัญว่ามีใครบ้างหรือมีกี่คน หากเป็นภาพเหตุการณ์หรือสิ่งของ ก็เหมือนเป็นการนำผู้ชมเข้าไปใกล้ชิดขึ้น และบอกให้ทราบว่าประเด็นสำคัญอยู่ตรงนี้

Close up : เป็นขนาดภาพในระยะประชิด ตั้งแต่ระดับหน้าอกหรือไหล่ขึ้นไป ส่วนใหญ่ใช้ในการสัมภาษณ์ประเด็นสำคัญจากแหล่งข่าว หรือให้รายละเอียดที่สำคัญของสิ่งต่างๆ เช่น สภาพความเสียหายของรถยนต์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฆาตกรรม โดยยิ่งใช้ Close up ที่ใกล้เข้าไปมากเท่าไร เช่น ขนาด Big close up ภาพที่ปรากฏก็จะสร้างความรู้สึกใกล้ชิดและเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกมากเท่านั้น

และในการนำภาพไปใช้นั้น การร้อยเรียงภาพให้สื่อความก็เป็นสิ่งสำคัญที่นักข่าวและทีมข่าวโทรทัศน์ต้องทำความเข้าใจ โดยนักข่าวควรต้องมีความรู้ในด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เป็นพื้นฐานในระดับหนึ่ง

3. ขั้นตอนแปลงข้อมูลให้เป็นข่าว ในที่นี้คือ การเขียนเป็นบท (script) สำหรับข่าวโทรทัศน์ หลักการเขียนข่าวจะอาศัยแนวทางในการเขียนข่าวโดยทั่วไป แต่ขณะเดียวกัน การเขียนข่าวสำหรับสื่อโทรทัศน์เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้ชมฟังเนื้อหาของข่าวและชมภาพที่เรานำมาใช้ประกอบ ภายใต้ระยะเวลาไม่มาก มีกำหนดแน่นอน เมื่อนำเสนอออกไปนั้นผู้ชมจึงหวังข่าวที่สั้น กระชับ แต่ชัดเจนทั้งในส่วนของประเด็นและในส่วนของการใช้ภาษา และมีความสมบูรณ์ในตัวเอง เพราะข่าวโทรทัศน์ไม่เหมือนข่าวหนังสือพิมพ์ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้อ่านย้อนกลับอ่านใหม่ได้ ข่าวที่เขียนออกมาจึงต้องเข้าใจง่ายและเข้าใจได้เร็ว ขณะเดียว

กัน ก็ต้องทำให้สะดวกและง่ายสำหรับผู้ประกาศที่จะนำไปอ่าน นำไปลงเสียง หรือฝ่ายผลิตนำไปใช้เป็นหลักในการตัดต่อ (David Keith Cohler ,1994)

สำหรับรูปแบบของการเขียนข่าวโทรทัศน์ Bruce Garrison (1992) กล่าวว่าบทที่นิยมใช้คือ "บทแบบกึ่งสมบูรณ์ (Semi-Complete Script)" ซึ่งเป็นบทที่ไม่ได้บอกรายละเอียดของภาพ เช่น มุมกล้องหรือขนาดของภาพ แต่จะบอกเพียงว่าเป็นภาพอะไรบ้าง ในส่วนของคำบรรยาย หากเป็นข่าวที่จะต้องอ่านโดยผู้ประกาศข่าวทั้งหมด จะมีคำบรรยายทั้งหมด หากมีเสียงสัมภาษณ์ให้เขียนเฉพาะประโยคเริ่มและประโยคท้ายของคำสัมภาษณ์ และระบุเวลาเริ่มและจบเสียงสัมภาษณ์ด้วย โดยการเขียนบทสำหรับข่าวโทรทัศน์ จะแบ่งหน้ากระดาษออกประมาณ 3 คอลัมน์หลักๆ คือ ภาพ เสียง และเวลา ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์กัน ภาพข่าว และเสียงหรือคำบรรยาย ต้องสอดคล้องกัน ขณะเดียวกันต้องให้ภาพและเสียงจะปรากฏพร้อมกันในแต่ละช่วงเวลาอย่างถูกต้อง

ถ้ามีการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ในเนื้อข่าวต้องระบุชื่อ ตำแหน่งของแหล่งข่าวไว้ด้วย ต้องบอกรายละเอียดของการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ ว่าปล่อยที่เวลาใดของเทป เริ่มที่ประโยคใด จบที่ประโยคใด ปล่อยเสียงสัมภาษณ์นานเท่าไร ถ้าแหล่งข่าวให้สัมภาษณ์โดยใช้ภาษาชัดเจน ไม่กำกวม หรือเข้าใจง่าย ให้ใช้การปล่อยเสียง แต่ถ้าสิ่งที่แหล่งข่าวกล่าวไม่ชัดเจน แต่นักข่าวมีความเข้าใจ สามารถใช้วิธีถ่ายถอดแทน (Paraphrasing) โดยไม่ต้องปล่อยเสียงแหล่งข่าวได้ แต่ต้องระบุที่มาของแหล่งข่าว ขณะเดียวกันในส่วนของ การเชื่อมโยงเนื้อความกับภาพข่าว นักข่าวต้องดำเนินการเรียงร้อยภาพ (Juxtaposition of images) เพื่อนำเสนอแก่ผู้ชม ทั้งนี้ข่าวโทรทัศน์เป็นการเอาภาพที่ถ่ายแยกๆ กันมาร้อยเรียงให้เป็นเรื่องราว การตีความภาพที่เรียงกันไว้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการและบริบทของภาพ ที่สำคัญต้องยึดมั่นในหลักของจรรยาบรรณ และไม่บิดเบือนความจริง (สุภาพร โพธิ์แก้ว ,2536)

4. ขั้นตอนผลิตออกมาเป็นข่าว หลังจากที่นักข่าวได้นำเนื้อหาที่รวบรวมมาได้มาเขียนเป็นบทโทรทัศน์ และนำภาพมาร้อยเรียงให้สอดคล้องกับเนื้อหาสำหรับนำเสนอได้แล้วนั้น นักข่าวจะนำวัตถุดิบเหล่านี้ไปทำการลงเสียงและตัดต่อด้วยตนเอง หรือมิฉะนั้นก็เป็นหน้าที่ของช่างภาพ หรือบางสถานีอาจส่งให้ฝ่ายผลิตเป็นคนดำเนินการ ทั้งนี้ไม่ว่าข่าวนั้นจะถูก

ผลิตเพื่อออกอากาศโดยใคร นักข่าวที่เป็นผู้รู้เรื่องในข่าวนั้นดีที่สุดจะต้องติดตามการผลิตข่าวของตนอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการดูแลขณะที่มีการตัดต่อ หรือพิจารณาข่าวที่ผลิตออกมาหลังการตัดต่อแล้ว เพื่อให้เห็นสิ่งที่ต้องการนำเสนอต่อประชาชนจริงๆ ก่อนจะออกอากาศ เป็นโอกาสที่จะทำการแก้ไขปรับปรุงส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ได้ อย่างไรก็ตาม ข่าวที่เป็นการถ่ายทอดสดหรือรายงานนอกสถานที่แบบ Stand up นั้น นักข่าวจะไม่สามารถนั่งดูการผลิตไปพร้อมๆ กับผู้อื่นได้ หรืออาจทำได้ในเวลาอันสั้น ดังนั้นการเตรียมทุกอย่างให้พร้อมที่สุดก่อนส่งทุกอย่างออกอากาศจึงเป็นขั้นตอนที่ต้องทำอย่างมีสมาธิและรอบคอบ

นอกจากนี้ ในการนำเสนอข่าวในปัจจุบัน มีหลายครั้งที่นักข่าวจะรายงานข่าวผ่านจอโทรทัศน์มายังผู้ชมโดยตรง ซึ่งเรียกว่าการรายงานแบบ Stand up โดย Mitchell Stephens (1986) กล่าวว่า หากนักข่าวจะรายงานข่าวมาจากสถานที่เกิดเหตุการณ์แล้วควรใช้วิธีการบรรยายในลักษณะ voice over และใช้ภาพข่าวสร้างความเข้าใจเป็นหลัก จะรายงานแบบ Stand up ก็ต่อเมื่อภาพข่าวไม่มีความชัดเจน หรือเก็บภาพไม่ได้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม สถานีโทรทัศน์หลายแห่งให้ความสำคัญและสนับสนุนให้นักข่าว Stand up ด้วยความเชื่อที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและยืนยันถึงเหตุการณ์หรือสถานที่ รวมทั้งสามารถใช้การ Stand up เป็นตัวเชื่อมประเด็นย่อยในข่าวนั้นๆ ขณะเดียวกัน นักข่าวที่รายงานแบบ Stand up บ่อยๆ จะเป็นที่ยอมรับกับผู้ชม เป็นส่วนช่วยดึงดูใจแก่ผู้ชม

David Keith Coher (1994) ระบุถึงกรณีที่ควรรายงานแบบ Stand up คือ กรณีการรายงานสดหรือรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉิน ที่นักข่าวไม่มีเวลาเตรียมตัว และไม่สามารถรอออกอากาศในช่วงเวลาปกติของข่าว กรณีเร่งด่วนนี้ ช่วงภาพมักจะเตรียมได้เพียง

กล้องและเครื่องส่งสัญญาณไมโครเวฟ ไม่มีบทหรือมีเพียงร่าง ทางสถานีจะให้นักข่าวรายงานผ่านกล้องโทรทัศน์ไปยังผู้ชมที่บ้านด้วยตนเอง นักข่าวจึงต้องรายงานสิ่งที่ประสบหรือรับทราบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ที่สำคัญจะต้องมีภาพเหตุการณ์จริงปรากฏขณะที่รายงานเพื่อยืนยันด้วย ขณะเดียวกันหากมีผู้เชี่ยวชาญทำการวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นๆ นักข่าวจะต้องอ้างอิงที่มาของข้อมูลในขณะ Stand up ด้วย สำหรับการที่นักข่าวใช้ Stand up เพื่อแสดงความคิดเห็นของตนนั้น นักข่าวผู้นั้นควรจะเป็นที่รู้จักหรือยอมรับของคนส่วนใหญ่ โดยมากนักข่าวที่รายงานแบบนี้จะเป็นนักข่าวอาวุโส